

Obciążenia finansowe banków spółdzielczych

**Prof. ndzw. dr hab. Piotr Masiukiewicz
Instytut Zarządzania Wartością SGH
Wiceprezes
Towarzystwa Naukowego Prakseologii**

1. TEZY

- Przygotowanie i stosowanie **strategii podatkowej** dla sektora bankowego nie może ograniczać się do systemu podatków, ale także uwzględniać musi **parapodatki**; w tym spec-fundusze ustawowe (np. opłaty BFG, fundusze pomocy kredytobiorcom i inne).
-
- **Podatek bankowy** obok pozytywnego aspektu dochodów budżetowych ma też kilka negatywów; m. in. może spowodować ograniczenie przyrostu akcji kredytowej i zmniejszenie przyrostu kapitałów własnych.
-
- Zwiększenie obciążeń fiskalnych może zahamować proces **repolonizacji instytucji finansowych** (obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej dla inwestorów krajowych, bankructwa i likwidacje polskich banków spółdzielczych i innych)

2. Zarys sytemu obciążeń

W bankach występują dwa typy obciążeń publicznoprawnych:

- **klasyczne podatki,**
- **parapodatki o charakterze ustawowych opłat.**

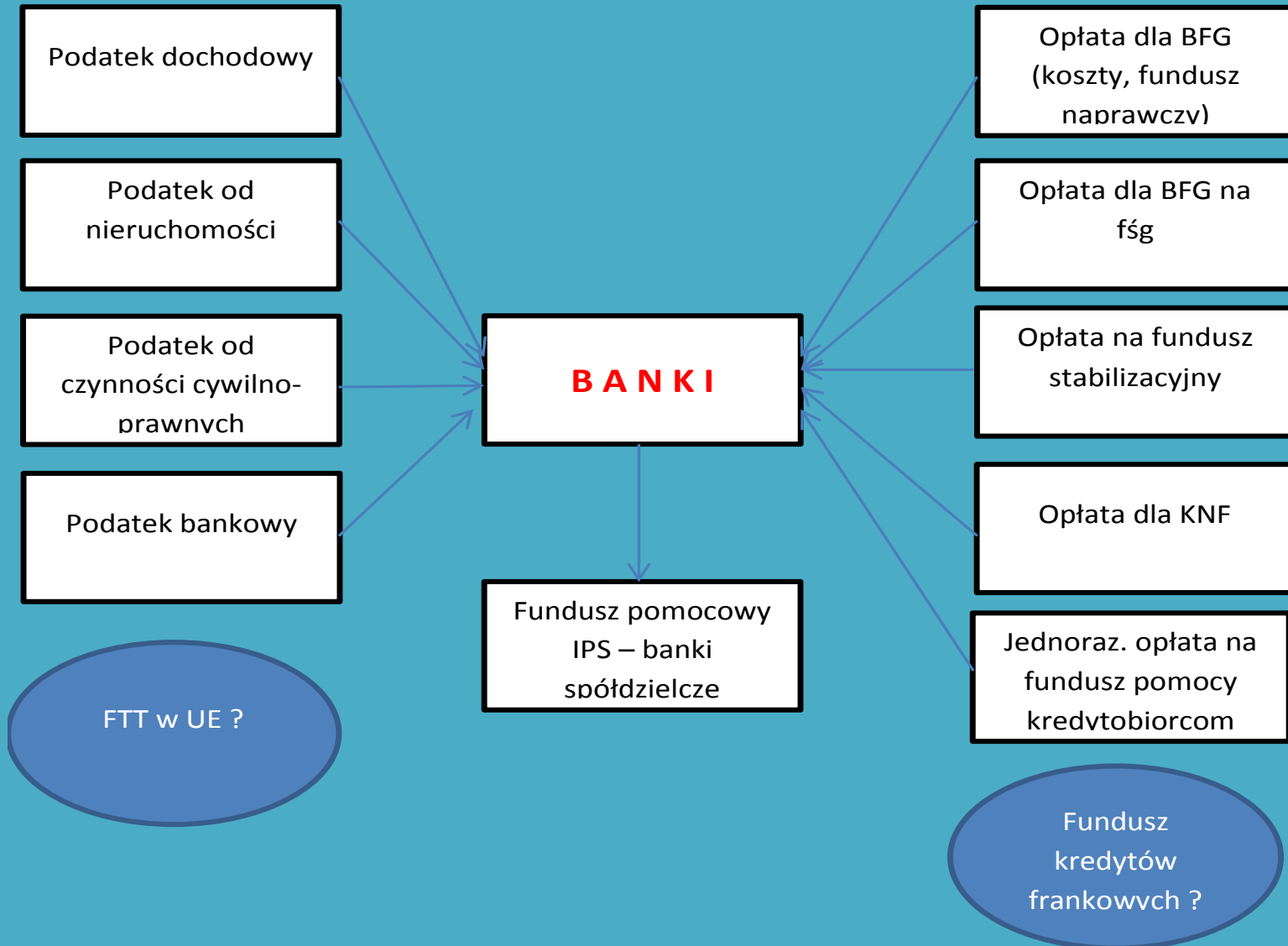
Do obowiązkowych obciążeń parapodatkowych w bankach należą składki na fundusz środków gwarantowanych BFG, opłata na fundusz pomocowy BFG, opłata na fundusz stabilizacyjny, opłata na fundusz pomocy kredytobiorcom, opłata na utrzymanie Komisji Nadzoru Finansowego. W bankach spółdzielczych będzie nowa opłata na fundusz pomocowy IPS.

Rys. 1. Typy obciążeń publiczno-prawnych banków

PODATKI

OPLATY USTAWOWE

Tabl. 1. Poziom obciążeń podatkami i opłatami sektora banków w Polsce

w l. 1993-2014 wzrost funduszy własnych banków odpowiadał kwocie 82,7% zysków

L p	Rodzaj Obciążenia/ rok	Podatek dochodowy w mln zł	Opłata na fundusz stabilizacyjny w mln zł	Opłata na fundusze BFG w mln zł	Opłata na KNF w mln zł
1	2008	3 370	-	203	-
2	2009	1 865	-	308	156,7
3	2010	2 821	-	301	162,6
4	2011	3 863	-	714	178,3
5	2012	3 877	-	824	202,5
6	2013	3 900s	-	936	149,9
7	2014	3 980	408,1	1165	156,8*

*W tym skok i bup

4. Podatek od aktywów banków

- **a/ zalety**
- - stabilne wpływy do budżetu państwa,
- - ograniczenie zbędnych aktywów w bankach , w tym przyspieszenie windykacji zabezpieczeń od przedsiębiorstw (nie jest jednak realnie możliwe przenoszenie aktywów np. za granicę),
- - objęcie podatkiem także innych instytucji kredytowych niż banki,
- - zwolnienie z opodatkowania małych banków i SKOK,
- - uwzględnienie opinii BPS i KZBS dotyczącej wyłączenia z opodatkowania środków lokowanych przez bs w bankach zrzeszających,
- - wyłączenie z opodatkowania banków realizujących procedury naprawcze.

c.d.

- **b/wady**
- - zwiększenie **moralnej odpowiedzialności państwa** za udział finansowy w procesach sanacji sektora bankowego,
- - pogorszenie pozycji konkurencyjnej płatników podatku,
- - wzrost kosztów banków, przerzucenie kosztów na klientów,
- - zmniejszenie puli zysku przeznaczanej na podwyższanie kapitałów własnych (zgodnie z dyrektywą UE),
- - wzrost **luki finansowania** gospodarki –ograniczenie akcji kredytowej,
- - negatywny wpływ na **udział banków w restrukturyzacji** polskich przedsiębiorstw (np. MSP),
- - możliwy negatywny wpływ na ograniczenie inwestycji w **nowe technologie** bankowe.

Tabl. 2. Podatki bankowe w Unii Europejskiej

Lp.	Typ podatku (opłaty) dla instytucji finansowych	Liczba krajów które wprowadziły dany instrument
1	Podatek FAT dla wszystkich banków *	9
2	Podatek FAT dla dużych banków	2
3	Opłata bankowa	4
4	Spec-podatek bankowy od nadmiernie wysokich wynagrodzeń top menedżerów	3**
x	Razem	15
	Uwaga: * podatek od działalności ** Wielka Brytania tylko na 1 rok	

5. Amortyzacja udziałów spółdzielczych

- zatracenie spółdzielczego charakteru banków,
- nadmierne **obciążenie banków** spółdzielczych w zbyt krótkim okresie, udziałowców banków nie można traktować jako skrajnie nieodpowiedzialnych
- potrzebne jest stworzenie **możliwości wprowadzenia w statutach ograniczeń** wypłat w czasie (np. 50% udziałów) i dłuższego okresu amortyzacji, albo wprowadzenie możliwości wydawania udziałów wieczystych,
- pogorszenie **pozycji konkurencyjnej** bs,
- **nierówność w traktowaniu** bs – w bankach akcyjnych może wystąpić też delewarowanie – na co wskazuje KNF w ocenie sytuacji sektora za 2014r. KNF

6. Szanse i zagrożenia a obciążenia fiskalne

Tabl. 3. Największe zagrożenia dla systemu bankowego w Polsce. Badanie Delphi - ProPublicum 2015

Lp.	Wyszczególnienie	Odpowiedzi w %
1	Decyzje polityczne, niestabilność polityczna	45,0
2	Obciążenia finansowe nakładane na sektor, wprowadzenie podatku bankowego	33,0
3	Pogorszenie sytuacji gospodarczej w Polsce (w tym pod wpływem zjawisk kryzysowych na świecie, w Europie)	29,0
4	Nadmierna skala regulacji	20,0
5	Utrata zaufania społecznego	15,0
6	Problem kredytów w CHF - krytycznie o obecnych propozycjach rozwiązań	12,0
7	Słabe działanie instytucji sieci bezpieczeństwa, w tym nadzoru bankowego	12,0
8	Nierozwiązanie problemu kredytów w CHF	9,0
9	Problem SKOK-ów	8,0
10	Nadmierna orientacja na zysk	8,0
11	Działanie instytucji niebankowych świadczących usługi finansowe	8,0
x	Uwaga: n=94, wskazania powyżej 7%	

**Tabl. 4. Największe szanse dla systemu bankowego w Polsce. Badanie Delphi
- ProPublicum 2015**

Lp.	Wyszczególnienie	Odpowiedzi w %
1	Rozwój oferty produktowej pod wpływem nowych technologii	28,0
2	Wzrost gospodarczy, potrzeby inwestycyjne	27,0
3	Wzrost poziomu ubankowienia społeczeństwa	20,0
4	Dalszy rozwój, potencjał rozwoju	15,0
5	Wzrost zamożności społeczeństwa	14,0
6	Napływ środków UE	12,0
7	Większe zaangażowanie w finansowanie przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP	12,0
8	Odbudowa zaufania społecznego, poprawa wizerunku	9,0
x	Uwaga: n=94, wskazania powyżej 8%	

7. Ocena sytuacji w spółdzielczości bankowej

- - bankowość spółdzielcza ma rosnące obciążenia finansowe, obok wyżej prezentowanych musi także podwyższać **kapitały własne z zysku, tworzyć rezerwy celowe i odprowadzać rezerwy obowiązkowe** do NBP,
- - istnieje **ryzyko dalszych wpłat na fśg** do BFG,
- - w br. granice **odporności kryzysowej** w ponad 30 bs zostaną przekroczone i będą musiały być wdrożone procedury naprawcze,
- - w obecnych warunkach konieczne będzie **podniesienie cen** usług bankowych,
- - znaczne **obniżenie wypłat dywidendy** w najbliższych latach może zrodzić kolejny problem

7. Rekomendacje

- - czasowe wyłączenie z opodatkowania p.b. kredytów przedsiębiorstw realizujących **postępowania restrukturyzacyjno-naprawcze** z udziałem banku,
- - wprowadzenie emisji **udziałów wieczystych** w bs,
- - wprowadzenie ulg podatku dochodowego na **szkolenie** personelu w instytucjach finansowych (przykład Francji)
- - zwiększenie **pomocy pożyczkowej BFG** dla bs i banków zrzeszeniowych realizujących procesy naprawcze i restrukturyzacyjne,
- - utworzenie **podatkowych grup kapitałowych** w zrzeszeniach bs,
- - ograniczenie przeterminowanych należności (m. in. z podmiotów publicznych) - utworzenie krajowego **Funduszu Złych Długów** - jako instrumentu dezaktywacji zatorów płatniczych w gospodarce (efekt - poprawa spłacalności kredytów).

Paweł Dec
Piotr Masiukiewicz

Podatek bankowy

F I N A N S E

